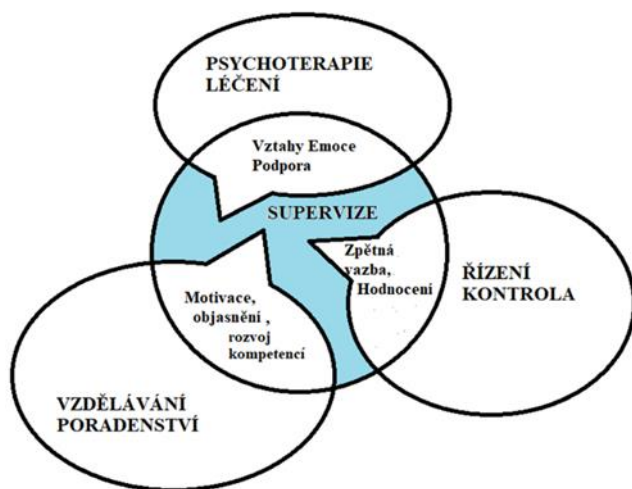

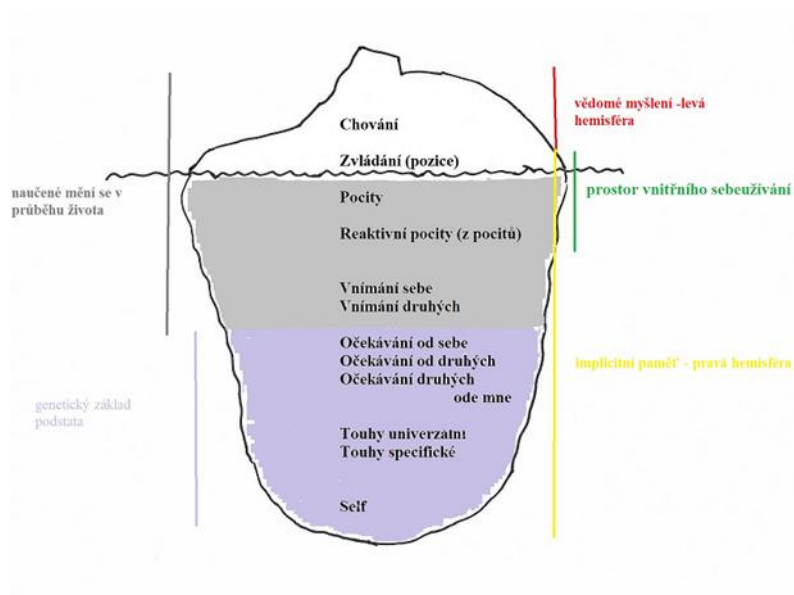
1 PŘÍLOHY

1.1 Obrázky

1.1.1 Obr. 1 - Hranice supervize (zdroj materiálu výcviku ČIS: Jan Pfeifer, 2011)

1.1.2 Obr.2 - Metafora ledovce osobnosti (Kubicová Černá, 2019)

1.1.3 Obr.3 – Technika měření teploty (Avanta Network, 1989)

		Základní pravidla techniky teploměru
	Ocenění	<ul style="list-style-type: none"> • Mluvíme adresně, oslovujeme přímo. • Komunikujeme v já – formě. • Pokud vyjadřujeme nespokojenost (stížnost), vždy připojíme radu, očekávání (doporučení) k její nápravě. Navrhujeme, jak bychom si představovali řešení. Pokud nevíme, jak bychom situaci řešili z našeho pohledu, nejedná se o stížnost s doporučením, ale o záhadu (nejasnost). • Na záhady a nejasnosti nemusíme dostat odpověď. • Každý má právo mluvit, ale nemusí. • Můžeme reagovat, ale nesmíme nikoho přerušovat.
	Nové informace	
	Nejasnosti, záhady	
	Stížnosti s doporučením	
	Naděje a přání	

1.2 Tabulky

1.2.1 Tab. 1 – Dělení supervize

Dělení		Příklad	
Podle funkce	vzdělávací (formativní, mentoring)	rozvojová (mentoring)	Uvádění začínajícího pracovníka, vychází z jeho cílových kompetencí.
		výcviková (tutoring)	Uvádí začínajícího terapeuta do praktikování terapeutické práce. Student na praxi konzultuje s pedagogem.
	řídící (normativní)	manažerská	Supervizní postupy používá vedoucí na pracovišti. Nadřízený řídí podřízeného
		administrativní	Zavádění (změna) standardů kvality.
	podpůrná (resociativní, poradenská)		Supervize týmu – zakázka např. nic se nám nedaří. Podporuje kongruenci. Všichni na stejné úrovni odpovědnost za výsledek mají supervizanti.

Podle četnosti	pravidelná		Každý měsíc, jednou za dva měsíce...
	příležitostná		Při potřebě supervidovaných.
	krizová		Akutně vzniklý problém, se kterým si pracoviště (pracovník) neví rady.
Podle přítomnosti	přímá	práce pod přímou supervizi (klinická supervize)	Supervizor přítomen na pracovišti (supervize na pracovišti praxe, on-job supervision).
		videoanalýza	Pracuje s videonahrávkou z pracoviště supervidovaného. Videotrénink interakcí (VTI)
	nepřímá (zprostředkovaná)		Supervidovaný referuje o případech v kanceláři supervizora.
Podle supervizora	interní		Supervizor je zaměstnancem organizace, v níž působí a garantuje zvyšování kvality práce. Hodnotící funkce.
	externí		Podpora externím odborníkem.
Podle pozice supervidovaných	autosupervize		Sám se zabývám procesy své práce. Sebezpozorování, sebehodnocení, sebereflexe. Poznámky o práci s klientem, co se mi povedlo, co bych chtěl zlepšit.
	intervize (peer konzultování)	tandem	Vzájemné konzultování mezi kolegy.
		peer skupina	Sdílejí společnou zodpovědnost za práci jednoho kolegy.
	supervize		Nezávislý odborník, supervizor v pomáhajících profesích superviduje pracovníka(y).
Podle složení supervidovaných	individuální		Jeden supervizant se svým supervizorem.

	skupinová	práce s jednotlivcem v kontextu skupiny	Skupina supervizantů, se stejným nebo podobným zaměřením své práce z různých pracovišť a různých pracovních rolí. Skupina sociálních pracovníků z několika příspěvkových organizací.
		práce s jednotlivcem před skupinou	Psychoterapeutický výcvik reflexe praxe začínajícího terapeuta s tutorem.
	dvojice		Méně častá varianta. Malý tým, dvojice studentů.
	týmová		Pracovní tým včetně vedoucího. Lze s ohledem s ohledem na trojstranný kontrakt, pracovní náplně i konkrétní zakázky bez vedoucího. Tým terapeutů z terapeutické komunity.
Podle obsahu	případová (odborná)		O vztahu supervidovaného (supervidovaných) a jeho (jejich) klientů, potíží s klienty, pocity z klientů...
	vztahově komunikační		O vztazích mezi kolegy v týmu, rozvoj týmové spolupráce.
	supervize řízení		Zaměření na kvalitu řízení konkrétního manažera (managerů). Reflexe skupiny účastníků řídicích procesů v organizacích. Tým managerů konkrétní organizace.
Specifické typy	supervize supervize		Supervizantem je supervizor a supervizorem teachingsupervizor.
	supervize organizace		Supervize všech úrovní org. struktury v organizaci, za účelem jejího organizačního rozvoje.

(Havrdová, 2008; Kadushin, 2014; Baštecká, 2016; Proctor 2000; Hawkins, 2016; Matoušek, 2013)

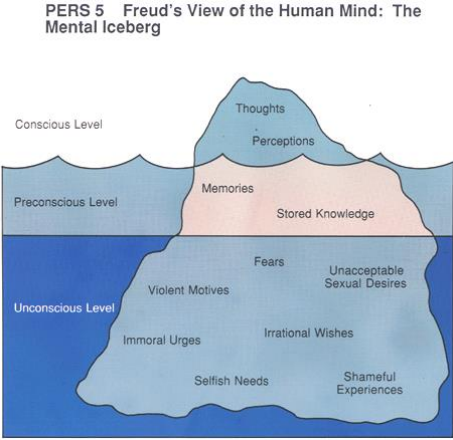
1.2.2 Tab.2 – Dělení psychoterapie

	Prostředek psychoterapie	Metoda
verbální	terapeutický rozhovor (empatický, poradensky – informační, interpretující, podpůrný, přesvědčující) (Vymětal, 2010, s. 82-83)	<ul style="list-style-type: none"> • kladení otázek • udržování kontaktu • vyjadřování podpory • časování (použití ve vhodný čas)
	sugesce (ovlivňování)	<ul style="list-style-type: none"> • interpretace (dříve pouze výklad snů, dnes rozšířeno na jakékoli deklarování nových významů a souvislostí klientovi reality) • konfrontace • shrnutí • reflexe
verbálně neverbální	imaginace	<ul style="list-style-type: none"> • záměrné (vytváření představ, řízené denní snění) • spontánní (sny) • hypnóza
nonverbální prostředky	relaxační metody a práce s tělem	<ul style="list-style-type: none"> • afimplikace (zesílení tělesného jevu) • práce s dechem • meditace • autogenní trénink • práce se svalovým napětím • biofeedback (biologická zpětná vazba za pomoci přístrojového měření) • focusing (zaostřování tělesně zakotveného prožívání), jindy uváděno jako samostatná metoda
neverbální	expresivní postupy	<ul style="list-style-type: none"> • psychodrama (přehrávání situace, problému) • psychogymnastika (neverbální metoda, práce s gesty, mimikou) • arteterapie, muzikoterapie, biblioterapie, cílená činnost (ergoterapie), u dětí hra a stimulace
psychoterapeutický vztah		

prostředky didaktické	učení	<ul style="list-style-type: none"> • desenzibilizace • negativní nácvik • nácviky (hraní rolí) • averzivní postupy (spojování nežádoucích projevů s trestem) • kladné zpevňování (žádoucí projevy spojovány s odměnou), • modelování
cyberpsychologie	<p>poradenství prostřednictvím internetu</p> <p>terapie prostřednictvím virtuální reality</p> <p>teleterapie</p>	pracuje s metodami verbálními i neverbálními

(Vymětal, 2010, s. 96-97)

1.2.3 Tab. 3 – Východiska Modelu růstu

Směr	Zdroje směru	Model růstu
Idealismus	vnější svět je podřízen mysli	Když není možná změna vnější, je možná změna myšlení.
Konstruktivismus	Člověk vytváří svou životní realitu.	Máme možnost volby.
Sociální konstruktivismus	Rodiny včetně předchozích generací.	Vliv sociálního systému na člověka, dominantní úloha jedince.
Humanismus	lidství jako hodnota	autenticita kongruence
Teologie Paul Tilich (1886-1965)	Lidská existence je potenciálně tvořivá. Cílem je zcelení a hledání spirituality.	důraz na spiritualitu Zdraví je harmonické propojení člověka se spiritualitou a Self.
Psychoanalýza	 <p>PERS 5 Freud's View of the Human Mind: The Mental Iceberg</p>	energie těla a duše pojmy (projekce, popření, ignorování) shody v modelu osobnosti
Individuální psychologie Egopsychologie	integrace vědomého a nevědomého, Selbst	celistvost, intrapsychický systém self
Teorie pole Kurt Lewin	celek – Gestalt	systémové pojetí
Humanistická psychologie Alfred Adler	Organismus se chová jako sjednocený. inferiorita směřování do budoucna	odpovědnost celistvost posilování sebeúcty Změna je vždy možná.
Abraham Maslow	lidské potřeby jako motivátory jednání metapotřeby	růstové potřeby (fyziologické, bezpečí, někam patřit, být milován, validace)
Carl R. Rogers	kongruence terapeuta, pozitivní zaměření lidské bytosti	Všechny bytosti mají schopnost růst. terapeutický vztah

(Radosová, 2011; Klimeš, 2006)

1.2.4 Tab.4 - Ingredience a interakce

Vyjasňujeme		Pracujeme tím s	
Co vidím a slyším? Jaký význam přiřkládám tomu, co vidím a slyším, co si o tom myslím. Jaký pocit mám z významu, který jsem věcem dal. Jaký mám pocit z toho pocitu (stud, vina, bezmoc).		chování – vnímání (horní úroveň ledovce) Používáme procesové otázky.	
Mohu mít tento pocit?	Smím o něm hovořit?	rodinná pravidla pravidla pro komentování	
	ANO ☐ komunikace pokračuje bez problémů	kongruence	
NE ☐ obranné mechanismy		obránné mechanismy projekce potlačení popření únik ignorování racionalizace	copingové strategie usmířující vinící pasivně agresivní zamrzlá rušící rozumující

(Beránková, 2002; Satirová, Banmen, Greberová, Gomoriová, 2005, s.105)

1.2.5 Tab.5 – Procesové systemické otázky

Druh otázky	Příklad otázky
otázky na emoce	Co teď cítíte? Co cítíte, když slyšíte hovořit...
otázky na pocity z pocitů	Co cítíte, když cítíte vztek. Když si uvědomujete svůj smutek, co cítíte?
otázky na vnímání	Co jste slyšeli z toho, co jsem říkala? Co vidíte, když sledujete jeho výraz? Jak tomu rozumíte? Jak si to vysvětlujete?
otázky na význam	Jaký význam připisujete tomu, co vidíte? Co to pro vás znamená? Jak si to vysvětlujete?
otázky na interpretace, sdělení "mezi řádky"	Když slyšíte..., jaké to pro vás je. Co se s vámi děje, co si myslíte, kde se bere ten ... (strach)?
otázky na projekce, odhalování očekávání	Očekáváte, že to bude dokonalé? Co jste si představovali, že bude...? Jak by Vám to pomohlo? Jak to, že jste zklamaný?
otázky na přesvědčení (pátrání po nezdravých očekáváních)	Ač jste přesvědčený, že máte možnost volit, slyším, že jste přesvědčený...I když má jiný názor, slyším, že ... Co se stane, když ...

po navázání bezpečného terapeutického/supervizního vztahu, lze pokračovat i vyzvídáním v kritické oblasti (kritické emoce, hněv, strach, bolest, lásku, nesouhlas)	Co se tady stane, když se tady lidé neshodnou?
otázky na touhy	Co je to, po čem toužíte? Měli jste už dříve touhu po uznání? Co skutečně chcete. Zdá se, že chcete více času pro sebe, je to pravda.
otázky na copingové pozice	Chtěl byste způsob, jak zvládáte stres, změnit, něco přidat?
otázky na paralelní proces	Když slyšíte takto mluvit klienta (kolegu), připomíná Vám to něco?
otázky na změnu	Rozhodla jste se k tomu? Chcete to změnit? Myslíte si, že na tom můžete pracovat? Jak se budete chovat jinak ke svému šéfovi. Co je potřeba změnit, abyste dosáhla toho, co chcete.
otázky na Self	Jak zažijete vnitřní klid. Zasloužíte si chovat se k sobě s respektem. Zasloužíte si o sebe pečovat.

(Loeschen, 2008; Banmen J., Banmen K., 2010)

1.2.6 Tab.6 – Validování

Druh validace	K čemu slouží	Příklad
úvodní	na začátku práce vytváří vztah	Oceňuji, že jste se zeptala na tyto otázky. Vidím na Vás, že jste nastartovaná k učení. „Slyším Vás“, „Hm“.
podněcování naděje	vytváří pozitivní náhled	Ráda bych od Vás všech slyšela, co si přejete, aby se stalo. Jsou různé možnosti, jak s tím zacházet, které můžeme společně zkoumat. Kdo na tom začne pracovat první.
potvrzování zdrojů	upozorňujeme na vnitřní vlastnosti, které nám pomáhají se zařídit tak, jak to potřebujeme, ovšem ve stresu k nim nemáme přístup	To je zajímavá příležitost, vidět Vás tady spolu hovořit takovým něžným způsobem a přitom odvážně.
normalizování	upozorňujeme, že to, co supervizanti/klienti zažívají, je normální, lidské	Chyby nám dodávají informace pro naše učení, růst. Je tu ještě někde někdo...
oceňování	vyjadřujeme podporu	Oceňuji úsilí, které jste do toho vložili, když jste se to snažili vyřešit. Uznávám, že to není jednoduché.

individuali- zování	vede ke zvýraznění jedinečnosti	A tak to vidíte vy? Co byste chtěl vy, aby se změnilo.
reflektování	(zrcadlení) pocitů	Slyším, že... Všimla jsem si že...
vyjasňování	napomáhá porozumění klienta s terapeutem/supervizorem a ostatními.	Myslíš tím, že... Říkáš tím, že
překládání	jde pod povrch sdělení a vynáší informace z pozadí	Když říkáte, že ...myslíte tím také ...že? (V supervizi pozor, musí být vždy otazník za větou!)
přemostění	napomáhá přijetí sebe a překlenutí rozdílů (nacházení stejností) mezi lidmi	Znáte to také? Jaké to bylo ve vašem případě když ...
přerámování	znamená přeměnit něco, o čem člověk přemýšlí negativně na pozitivní.	Říkáte, že jste tvrdohlavá. Znamená to, že se tedy houževnatě snažíte dosáhnout toho co chcete?

(Loeschen, 1998 s.35-40)

1.2.7 Tab.7 – Explorace rovin ledovce osobnosti

Explorace rovin ledovce		Zjednodušená verze (např. u dětí) Použitelná v supervizi	Zkoumání ingrediencí interakce supervizorem.
chování	Sledujeme, co klient (supervizant) říká, co dělá, řeč těla. Ptáme se např.: Jak to prožívá(te)? Podle čeho to poznáte?	Vidím, zažívám.	Vyjasňuji si, co vidím, slyším.
coping	Jaké používá obrany. Pravidla pro přežití.	Reaguji na to, co zažívám.	Usuzuji o stresové pozici, obraných mechanismech klienta a terapeuta. Jaký význam přikládám tomu, co vidím a slyším.
pocity	Jak se cítí?	Cítím.	Moje odezva – co se ve mně děje, jaký z toho mám pocit. Jaký pocit mám z významu, který jsem věcem dal. Jaký mám pocit z toho pocitu
pocity o pocitech	Zajímá nás rozhodnutí o pocitech. Když cítí ...(smutek), jak mu je? V terapii zjišťuji i tělesné prožitky pocitů.	Cítím ke svým pocitům.	Co si myslím o svém pocitu. Kde se bere a proč. Jak zachází s pocity klient, terapeut.

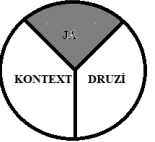

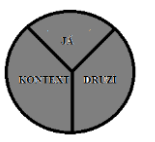

percepce, vnímání, subjektivní realita, přesvědčení, závěry, domněnky, představy, víra myšlenky, ideje, hodnoty	Jak tomu rozumí, v co věří? Jak si situaci vysvětluje? Jaký má o ní obrázek?	Myslím si a podle toho reaguji.	Používám já nějaké obrany (projekce, popření, ignorování, racionalizace, únik). Jaká jsou moje pravidla pro komentování.
očekávání	Forma, kterou se vyjadřuje tužba. Terapeutická práce s ledovcem se zabývá explorační očekávání, nenaplněnými očekáváními, cestami, jak je naplnit, případně od nich upustit, přijmout, že zůstanou nenaplněné. Očekávání jsou kořením života, a to, jak s nimi naložíme má na nás dopad.	Rozhoduji o sobě, o světě volím.	Supervizní otázka je, jestli to očekávání je rozumné. Sleduje slova měl bych ...musím. Kdo (co) supervizantovi pomáhá, co potřebuje od druhých.
tužby	Vnitřní potřeby. Touhy: univerzální (láska), někam patřit, spojit se, nezávislost, přispět, řád, uznání, svoboda, být důležitý, mít smysl, respekt, vážit si, růst, být přijímaný, blízkost, touha po klidu.	Přeji si, potřebuji.	Co chce pro sebe.
sebeúcta (Self)	Otázka nezní, jestli máš sebeúctu, ale jaký máš se sebou vztah. Je to vnitřní proces v nás, tvoříme si ho sami v sobě. Udělat odstup od hádky a vnímat sám sebe (sebereflexe).	Vnímám sebe.	Jak je terapeut spojen se svou hodnotou. Jak jsem já spojen se svou hodnotou.

(Lum in Banmen, 2009, s.198, 203)

1.2.8 Tab. 8 – Sebezáchovné pozice (Kubicová Černá, 2019)

Pozice	Projevy	Nevědomý cíl stresové reakce, chvilkový zážitek	Neuvědomované ztráty (cena, kterou za to platíme)
Usmířující 	Přítakává ve snaze si získat přízeň okolí, žebra. „Bez tebe nemám cenu.“	chvilkové bezpečí	podrobnost, ponížení, pokoření, nesvoboda. Usmířující pomáhající je náchylný k burn out syndromu.
Pasivně agresivní 	Předstírá souhlas, ale touží po pomstě. Lže. „To ti nedaruji.“	snaha o získání kousku moci	nesvoboda, napětí
Obviňující 	Vždy nesouhlasí, nad druhými chce mít kontrolu. „To je díky tobě“	pocit síly, převahy moci	napětí, samota
Rozumující 	Vše vnímá jen z intelektuálního pohledu absolutně bez prožitku. „Opakování je matka moudrosti.“	zed' fakt	nepřijetí od okolí, ostatní mu nerozumí, samota
Rušící 	Předstírá nezájem o svět, a bytí mimo realitu. „Slyšeli jste ten vtip o...“	hra, nezávislost	samota, lítost, podivínství
Rušící dovnitř 	„...jako bych tu nebyl...“	únik	
Zamrznutí 	Mlčí, neprojevuje se.	snaha o přežití nicneděláním	osamělost
Kongruentní 	Autenticita. Oční kontakt. „Cítím se unavený, a tak mám strach, že bych to mohl dnes udělat nesprávně“	rovnováha	uvědomuje si negativní pocity

1.2.9 Tab. 9 – Navázání kontaktu dle stresové pozice (Kubicová Černá, 2019)

Pozice	Sochání		Vědomé použití pozice	Rovina navázání kontaktu
Usmířující 	klečí, jedna ruka prosí a druhá je na srdci nebo podepírá nestabilní postoj opřením o zem		skromnost, citlivost, starostlivost	pocity
Pasivně agresivní 	klečí, jedna ruka prosí a druhá je za zády v pěst		sebeovládání	pocity
Obviňující 	stojí, jedna noha nakročena ukazuje před sebe napřímenou rukou a prstem, druhá ruka v bok		asertivita – nejbliže ke kongruenci, energie	očekávání
Rozumující 	ztuhlá vzpřímená poloha, jedna ruka strnule podél těla druhá před obličejem jako by držela knihu, přes kterou nevidí		rozum, neztratit hlavu v těžké situaci, schopnost se vyjádřit	vnímání
Rušící 	neustálé pohyby, celý nakřivo		humor, pohyb, hra, kreativita	dotyk, zklidnění, procházka tělesná aktivita
Rušící dovnitř	shrbený ruce mu trčí vzhůru a pryč od těla		odpočinek denním sněním	

<p>Zamrznutí</p> 	<p>strnulý leh nebo stočení do klubička v sedě na bobku</p>		<p>zajištění bezpečí</p>	<p>uznání potřeb</p>
<p>Kongruentní</p> 	<p>stojí jistě na nohách malinko rozkročeně, ruce volně podél těla dlaně k tělu</p>		<p>sebeúcta, síla, spokojenost, jedinečnost, vztah, naplnění</p>	<p>kterákoliv</p>

1.2.10 Tab. 10 – Seznam kategorií a subkategorií

kategorie	subkategorie	kategorie	subkategorie
názvosloví	názvosloví	kontrakt	kontrakt
praxe supervizora	identifikace		bezpečí
	ČIS		pravidla
	integrativní		etika
	kombinování		kreativita
	praxe		zakázka
	druhy		začátky
	obory		kultura supervize
techniky	metody (myslí tím techniky)		hamižný supervizor
	sochání		růst
	rozhovor		skrytá očekávání
	systemická	hranice t/sup	svody
	příběh		hranice
	ledovec		do terapie
	klobouky		kousíček os. práce
	mandala		osobní
	pomůcky		zaměření supervize
	validace		přesahy
kotvení		cíle TSTS supervize	vztahy
fotoaparát			metacíle
flipchart			příprava supervizanta
rodinná mapa			podněcování naděje
transformace (práce se změnou)			kongruence
metafory		výcvik	MOVISA
pozice			výuková supervize
rozum			sebezkušenost (ve výcviku)
tělo			
imaginace			
rodinná pravidla			
rodinná terapie			
teploměr			

1.2.11 Tab. 11 – Srovnání nejpravděpodobnějších a průměrných odpovědí

číslo otázky	Terapeuti		Kontrolní	
	nejpravděpodobnější odpověď	průměrná odpověď	nejpravděpodobnější odpověď	průměrná odpověď
9.1	2,88	2,32	2,39	2,17
9.2	1,63	1,58	1,81	2,08
9.3	2,64	2,32	2,8	2,67
9.4	2,46	1,58	2,94	2,13
9.5	2,61	1,68	nelze	2,25
9.6	2,67	1,58	2	1,67
9.7	2,45	1,53	2,38	1,75
9.8	2,18	2,32	2,75	2,46
9.9	1,71	1,26	1,26	1,38
9.10	2,67	1,42	2,17	1,46
9.11	2,56	1,63	2,57	1,71
9.12	2,62	1,95	2,02	1,75
9.13	2,67	1,47	2,54	1,54
9.14	2,34	2,32	2,13	2,04
9.15	2,81	2,05	1,99	2,21
9.16	1,81	2,16	2,56	2,58
9.17	2,44	2,05	3,05	2,58
9.18	1,78	2	3,39	3,04
9.19	2,88	2,26	2,9	2,67
9.20	2,14	1,95	2,13	2,33
9.21	2,15	2	1,26	2,17
9.22	1,85	1,95	0,94	1,63
9.23	2,56	1,63	1,16	1,79
9.24	nelze	3,47	3,02	2,79
9.25	2,54	1,68	2,56	1,79
9.26	2,65	2,21	2,02	1,75
9.27	2,55	1,79	2,08	1,92
9.28	2,94	2,53	2,96	2,67
9.29	nelze	2,79	3,73	3,04
9.30	4,69	3,26	3,15	2,96
9.31	2,47	1,47	nelze	2

1.3 Otázky z polostrukturovaných rozhovorů.

1. Jaké máte vzdělání v supervizi?
2. Jak dlouho pracujete systémem TSTS?
3. Jak dlouho pracujete jako supervizor?
4. Střídáte svoji praxi supervizní a terapeutickou?
5. Pracujete převážně individuálně nebo se skupinami a týmy?
6. V jakých dalších modelech kromě TSTS máte kompetence pracovat?
7. Pracujete individuálně, skupinově s týmy? V sociálních zdravotních organizacích?
 - Používáte častěji model TSTS nebo jiné modely práce v supervizi? (Bálint?)
 - Vztah supervizních cílů a metacílů TSTS?
 - Zaměřujete se v supervizi na pozitivní směřování práce a pracujete s příběhem?
 - Pracujete nějak se vztahy supervizanta?
 - Jak stanovujete hranici osobního a profesního růstu?
 - Pracujete s osobními tématy supervizanta nebo pouze s jeho profesními kompetencemi?
 - Patří podle Vás osobní růst terapeuta do supervize?
 - Setkal jste se u supervizantů s nějakou zakázkou na práci s intrapsychickými procesy, která přesahovala do terapie?
 - Co se Vám vybaví pod pojmem negativní dopad setření hranice mezi supervizí a terapií. Co vnímáte jako rozdíly mezi terapií a supervizí?
 - Co pro Vás osobně znamená bezpečí hranic. Bezpečí hranic terapie a supervize?
 - Jakým způsobem pracujete na rozvoji kongruence frekventantů?
 - Jaké konkrétní techniky TSTS anebo inspiraci z jiných směrů používáte nejčastěji k rozvoji kongruence,
 - Zaměřujete svou práci na sekundární podporu supervizantova klienta?
 - Je vaším cílem v supervizi změna? Jakým způsobem se Vám ji daří /nedaří dosahovat?
 - Jak odlišně pracujete se změnou v supervizi od terapie?
 - V čem vnímáte svoji supervizní práci zážitkovou?
 - Jak pracujete v supervizi s validací a se zdroji supervizanta (osobními, pracovními)?
 - Kterou (které) systemické otázky používáte nejrady (nejčastěji)?

- Jak používáte v supervizi metafory?
- Jak pracujete v supervizi s ingrediencemi a interakcemi?
- Zkoumáte ledovec supervizanta a ledovec dalších osob, které jsou jmenovány v zakázce? Jak konkrétně?
- Jak pracujete v supervizi s mandalou?
- Jak pracujete v supervizi s řízenými imaginacemi?
- Jak pracujete v supervizi s rodinnými pravidly supervizanta?
- Pracujete s tělem v supervizi, jak konkrétně?
- Jaké další techniky TSTS používáte? (teploměr, fotoaparát, klobouky – projekce, stereotypy, očekávání, drby, pravidla komentování ...).
- Jaké další techniky a inspirace z jiných modelů používáte?
- Co byste chtěl ještě dodat ohledně procesu supervize.

1.4 Dotazník

1. Uveďte prosím svůj věk:						
18-23	24-29	30-35	36-45	46-55	56 a výše	nechci odpovídat
2. Uveďte prosím své povolání						
žena	muž	nechci odpovídat				
3. Jaké je vaše dokončené vzdělání						
základní	střední odborné učební	maturita	bakalářské	magisterské	doktor a vyšší	
4. Jaký je obor vašeho vzdělání						
pedagogika	psychologie	sociální práce	zdravotnictví	teologie	jiné (uveďte)	
5. Jaký je obor vaší práce						
pedagogika	psychologie	sociální práce	zdravotnictví	církev	jiné (uveďte)	
6. Navštívili jste někdy terapeuta, psychoterapeuta, poradce, sebeučenostního terapeuta						
ano v minulosti	navštěvuji	nenavštěvuji				
7. Jak jsou vaše zkušenosti se supervízi (označte všechny možnosti které platí)						
v minulosti / jsem navštívil	chodím pravidelně	chodím pravidelně na týmové	chodím pravidelně na skupinové	chodím pravidelně na individuální		
8. Vyhodnoťte prosím, kterou z oblastí byste se zabývali (řekněte v supervizi) možno označit všechny oblasti, které se odpovídají						
organizaci práce						
potřebami klientů						
vlastními nejistotami a strachy						
etické záležitosti						
sebeovědomění						
kompetence						
vlastní zážitky						
work-life balance						
osobní potřeby a hranice						
dopady práce na životní strategii						
dopady životních strategií na práci						
emocionální podporu						
praktické dovednosti						
nápiní tužeb						
osobní životní strategie						
rodinné problémy, které narušují práci						
frustrace a zvrhlosti						
inspirace pro rodinný život						
inspirace pro profesní rozvoj						
osobní rozvoj						
profesní roli						
jiné (uveďte rámcově, rámcově)						
9. Je pro vás v pořádku v supervizi:						
Reflektovat dopady vaší práce na vaše osobní strategie		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat dopady vaší práce na vaše osobní hodnoty		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat dopady vaší práce na vaše osobní vztahy		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat dopady vašich osobních postojů na vaši práci		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat dopady vašich osobních zážitků na vaši práci		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Sdílet svoje názory na problematiku		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Hodnotit pozitivně / sdílet co považujete za správné		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Hodnotit negativně / sdílet co považujete za nesprávné		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat co se vám daří		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat co se vám nedaří		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Identifikovat svoje osobní potřeby		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Pracovat na zvýšení sebevědomí		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Mediát a mapovat osobní přesahy, které vnímám o práci s klienty		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Pracovat na změnách osobních pocitů, které se při supervizi objeví		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Pracovat na změnách osobních zážitků, které se při supervizi objeví		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Pracovat na změnách osobních tužeb, které se při supervizi objeví		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat počty zklamání z neuspokojení tužeb které v souvislosti s prací máte v osobním životě		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat počty kládiv z neuspokojení tužeb které v souvislosti s prací máte v osobním životě		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Reflektovat životní rozhodnutí, které v souvislosti s prací máte v osobním životě		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Dotýkat se otázek duchovní podstaty (životní filosofie)		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Dotýkat se otázek duchovní podstaty (spirituality)		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Dotýkat se otázek vlastních hodnoty (sebevědomí)		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Dotýkat se otázek vlastních hodnoty (sebeřítost)		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Mát rozehrávací a teambuildingové hry		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Zúčastnit se modelových situací		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Zúčastnit se hraní rolí		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Zúčastnit se modelování vortců spolupráce a komunikace (sochy)		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Dáváte přednost řízení diskusí před aktivitou		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Meditovat		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Zúčastnit se konstataci		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Používání fantazie a metafor		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
10. Hovoříte vzhledem soukromém a pracovním životě s kolegy z pracovních o svých osobních problémech a strastech v osobním životě						
		souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
11. Co podle vás odlišuje terapii od supervíze a supervízi od terapie (prosím uveďte)						
			spíše souhlasím			
12. Co podle vás má terapie a supervíze společného (prosím uveďte)						
13. Co zde neznámého a chci byste případně dodat (prosím uveďte)						

1.5 Příklad přepisu a kódování rozhovoru

R₃

1 Děkuji za souhlas s nahráváním, já tady podle svých poznámek se budu ptát na
2 některý oblasti kterým vím, že se budu věnovat v diplomce. Jak tomu říkáš když používáš
3 Satirovský přístup nebo techniku ze Satirové a protože já to mám sice v diplomce nazvané
4 TSTS ale nevím jestli je to úplně to pravé. Nebo jestli model růstu? Jakým způsobem
5 prostě prezentuješ, že bude satirovská technika, kdybys pracovala s někým kdo není z
6 výcviku satirovském. Jo jo jo, takto myslím si, že je důležité, tak aby byl, tak jako my jsme
7 teď spolu udělali ten souhlas, tak aby byla smlouva a v té smlouvě napíšeme, kdo tedy chce
8 chodit do supervize, kolik hodin) většinou to jsou, většinou to jsou lidi, který jsou někde ve
9 výcviku nebo někde pracují a já napíšu že použiji Satirovský přístup, nemusím jmenovat přímo
10 že se jedná o přístup z terapie, Satirovský přístup nebo podle Satirové, kdy se setkáme, kolik za
11 to budu chtít a tak. Takže to používáš přímo v kontraktu? Ano protože, takto pracuji takto
12 jsem vzdělána. Děláš supervize individuální i skupinový? Já mám individuální hlavně a
13 skupinové ale ne týmové. Ne týmové ne, prostě jsem se tak rozhodla byla jsem oslovena 1
14 poradnou v Ostravě pro rodinu a děti a oni chtěli obě 2 ale uvažovali, že by to měly být 2
15 supervizoři a já jsem říkala že preferuju případovou. Když říkáš rodinná poradna je to
16 sociální organizace? Je to sociální ale pracují tam i psychologové a pracuji s těmi psychology
17 Individuálně pracuji většinou s lidmi kteří jsou ve výcviku, většinou satirovském, ale už jsem
18 pracovala i s jinými. A teď jak jsem byla na tom setkání v Lékařském domě tak jsem byla
19 oslovena Dr. Frouzovou jestli ty frekventanty, který který ona má z Ostravska jestli by mohla
20 ke mně posílat. Takže pracuješ většinou s lidmi z výcviku, ale nejen Satirovského. (Se
21 domnívám že supervize stále ještě není takovou běžnou součástí práce u nás, na rozdíl od těch
22 zemí, kde se psychoterapeuticky déle pracuje a za 2. běžnou součástí pracovních povinností
23 toho člověka, který pracuje psychoterapeuticky. Co pro tebe osobně znamená bezpečí hranic
24 supervize? Takto já si myslím, tak že si také s supervizi tak jako v terapii říkáme, že to o čem
25 se mluví tak tam zůstává, takže mám klidnou tichou místnost. A také si myslím, že peníze ještě
26 úplně dotažená bezpečnost toho klienta, protože mnohdy klient ani neví že je vzat do supervize
27 to si myslím že by mělo být ošetřeno. Také jsme o tom diskutovali jedou na konferenci na tom
28 setkání těch co vzdělávají, že se může klient bát, že teď je to strašně těžké, nebo jsem nějaký
29 vážný případ že mě bere do supervize. Možná že ti, kteří pracují psychoterapeuticky by měli,
30 by měly mít v tom kontraktu, že je běžnou součástí jejich práce supervize a prostě některé školy
31 na to upozorňují i my, a mělo by to být asi i v etickém kodexu, že by neměl být ten klient
32 rozpoznatelný, věk jména by se mohla změnit, aby nebyl identifikovatelný. V ty supervizi se
33 mě 1 stalo, sice neznám toho člověka v té poradně, ale říkám si o tom já už jsem někde slyšela.
34 Pak když to je v těch kontraktech tak mu nemusíme říkat že teď tady toto sezení já odnesu do

1.6 Projekt DP:

Bc. Hedvika Kubicová Černá
42245792

UK FHS Fakulta humanitních studií
2. ročník obor Řízení a supervize

PROJEKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno: Bc. Hedvika Kubicová Černá

Osobní číslo: 42245792

Imatrikulační ročník studenta: 2017

Zaměření: SVZ

Vedoucí práce: doc. PhDr. Peter Brnula, Ph.D.

8.1.2019 v Liberci

Předběžný název DP:

Hranice mezi terapií a supervizí v modelu TSTS

1 Formulace a vstupní diskuse problému:

Na základě svých začátků v kontraktování supervizí vnímám jako zásadní, aby supervizor dokázal prezentovat rozdíly mezi svou původní profesní rolí poradce (terapeuta) a rolí supervizora. S nepřesným rozlišením jsem se setkala jak u svých studijních kolegů, tak u supervizantů, kteří mi referovali o svých zážitcích s použitím terapie v supervizi. V roli facilitátora ve výcviku modelu růstu (dále TSTS) jsem zažila situace, kdy příjemci supervize – frekventantovi výcviku nebylo odlišení metod terapeutických a supervizních jasné. Předpokládám, že to bylo proto, že odborná literatura česká ani zahraniční z oblasti TSTS nepopisuje použití modelu v supervizi.

Nedodržování hranic mezi supervizí a terapií popisuje Junková ve své diplomové práci jako jeden ze znaků nevhodné supervize (Junková, 2003). Havrdová ve své publikaci uvádí, že se v supervizi může po předcházejícím nadefinování podmínek objevit krátký, jasně ohraničený úsek, který bude věnován terapeutickému poskytnutí podpory supervizantovi více (Havrdová, 2008).

Kvůli zaměření TSTS na osobnostní růst existuje riziko, že k terapeutické práci s intrapsychickými procesy supervizanta sklouznou i zkušenosti supervizoři. Domnívám se, že k tomu může dojít zejména použitím techniky, která původně pochází z terapie, v supervizi.

Některé techniky modelu TSTS jsou obecně známé a používané supervizory a terapeuti původně vzdělanými v jiném modelu (například technika modelování, případně komunikační styly). Hlubší rozbor těchto technik napomůže odborné veřejnosti k jejich správnému používání jiným způsobem v supervizi a jinak v terapii.

V obecné teoretické části práce popíšu rozdíly, stejnosti terapie a supervize (etické otázky, cíle, obsah, očekávání, funkce, osobnost a kompetence pracovníka, použití moci, důraz na bezpečí). Následně se zaměřím na určení hranic mezi supervizí a terapií. Navazovat budu na autory domácí i zahraniční, jako jsou např. Stanislav Kratochvíl, Antonín Šimek, Šárka Gjuríčová, Nando Belardi, Zuzana Havrdová, Martin Hajný, Ivana Veltrubská atp. Dále se budu zabývat specifiky TSTS a odlišným použitím technik v terapii a supervizní práci. Domácí i zahraniční studie z oblasti TSTS se zabývají převážně terapeutickými procesy podle uvedeného modelu a o použití TSTS v supervizi se jen několik autorů okrajově zmiňuje.

2 Teoreticko-metodologické východisko, pracovní postupy, výzkumné metodiky a techniky:

• Výzkumný cíl

Cílem výzkumu je definování rozdílů a stejností použití technik TSTS v terapii a supervizi prostřednictvím teorie a doložení, jakým způsobem pracují s těmito technikami supervizoři pracující v TSTS modelu. Na základě výzkumných zjištění pak plánujeme stanovit hranice užívání jednotlivých technik TSTS v terapii a supervizi.

Zároveň bychom rádi odhalili rozdíly ve vnímání těchto hranic supervidovanými a zjistili, jaké metody na určení hranic užívají jednotliví supervizoři v praxi.

• Předpoklady

H1: Supervidovaní z řad psychoterapeutů a duchovních nepovažují za rušivý malý kousek vzhledu do intrapsychického vnímání v supervizi a mnohdy nerozeznají hranice psychoterapie a supervize.

Zdůvodnění hypotézy: Psychoterapeuti (duchovní) jsou v běžném životě zvyklí používat sebereflexi i osobních zážitků.

H2: Supervidovaní ze sociálních služeb, školství, businessu oceňují zážitkové techniky z TSTS, ale přestup hranic supervize od vnímání kompetencí k reaktivním pocitům, které mohou souviset s jejich osobními zraněními, ostře odmítají.

Zdůvodnění: Zážiteková práce jim umožní hovořit o citlivých věcech v metaforách. Mají vyšší potřebu chránit své soukromí. K supervizi patří jen záležitosti pracovní, zážitek „terapeutizování“ je odradí od supervize.

H3: Předpokládám, že supervizoři ve své praxi fokusují cíl změny na vnímání, kompetence, vztahy, chování a pocity a očekávání supervidovaného.

H4: Domnívám se, že v supervizní práci metodou TSTS se vyskytnou případy, kdy supervizor používá otázky na intrapsychické minulé zážitky supervizanta nebo jeho potlačené tužby a nevnímá negativní dopady nevyžádané terapeutické práce v supervizi.

Zdůvodnění: Supervizoři, kteří jsou zároveň terapeuty TSTS, svým zaměřením na vědomí metacíle (vysoká sebeúcta) self-efficacy mohou snadno zapomenout na nebezpečí, která může vnímat supervidovaný, když se setře hranice mezi supervizí a terapií. Protože sám supervizor má hranici ochrany osobního bezpečí posunutou.

- **Výzkumné otázky**

Jak vnímají rozdíly, stejnosti a hranice mezi terapií a supervizí supervidovaní (psychoterapeuti).

Jak vnímají rozdíly, stejnosti a hranice terapie ostatní profese.

Jak vnímají rozdíly, stejnosti a hranice mezi terapií a supervizí supervizoři.

Jakým způsobem zaměřují cíl své práce se změnou pracovníci v roli terapeuta a jakým způsobem v roli supervizora.

Jakým způsobem používají odlišně vybrané techniky TSTS.

Jaké další techniky TSTS používají v supervizi.

- **Operacionalizace pojmů**

terapeutické aktivity = poskytnutí nové emoční zkušenosti k odhalení a změně vnímání vnitřních konfliktů a nepříjemných osobních zážitků klienta, za pomoci pomůcek nebo slov

práce s emocemi = reflexe pocitů v terapeutické i supervizní práci

kompetence = znalosti a dovednosti

zodpovědnost za proces = míra aktivity provádějícího pracovníka, direktivita

cíle terapie = smysl klienta kam se chce posunout

metacíle = smysl TSTS (vysoká sebeúcta self-efficacy, rozhodování, zodpovědnost, kongruence)

cíle supervize = smysl práce v souladu s objednávkou supervidanta, kontrakt
techniky TSTS = mandala, ledovec, validace, modelování, komunikační styly
zážitek = zdroj osobní zkušenosti podněcující představivost
intrapsychický = vnitřní svět prožívání konfliktů reaktivních pocitů a univerzálních
tužeb

- **Proměnné**

Podnětové (vstupní, vnímané, nezávislé): terapeutické techniky; supervizní techniky; osoba supervizora; bezpečí; osoba supervizora, který je zároveň terapeut; osoba terapeuta.

Organismické: (charakteristiky systému, který zpracovává): věk; vzdělání; pohlaví; obor vzdělání; životní zkušenosti;

Odpověďové: vnímaný rozdíl mezi supervizí a terapií; nevnímá rozdíl;
vadí stírání rozdílu; nevadí.

- **Metody výzkumu**

1VM kvaziexperiment – online dotazník vlastní konstrukce ex post facto – statistická analýza kvantitativních dat

vzorek: psychoterapeuti, kteří absolvovali sebezkušenost (terapii)

kontrolní skupina: pracovníci z ostatních profesí, kde probíhá supervize, kteří absolvovali někdy terapii.

2VM metoda – polostrukturované rozhovory – otevřené kódování – technika vyložení karet (detailnější popis dat, která se vztahují k výzkumným otázkám).

vzorek: supervizoři, kteří pracují s metodami TSTS.

- **Harmonogram**

časové rozpětí	konkretizace
leden 2019	oslovení respondentů, tvorba a rozeslání dotazníků oběma skupinám
únor 2019	zpracování dotazníků, pilotní rozhovor
březen 2019	2. a 3 a 4. rozhovor
duben 2019	5. a 6. a 7 rozhovor
květen 2019	náhradní rozhovory
červen 2019	dokončení projektu